

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין), תשע"ד-2013

תוכן העניינים

3	פרק א': פרשנות.....
3	1. הגדרות
4	פרק ב': התאמות נגישות במקום שאינו בניין
4	2. הוראות כלליות.....
5	3. התאמות נוספות במקום שאינו בניין המיועד לאנשים עם מוגבלות.....
6	4. מקום חדש שאינו בניין.....
6	5. החלה הדרגתית.....
7	6. פטור וחלופות
9	7. השלמת הוראות טכניות על ידי הנציב.....
9	8. תחזוקה, נגישות זמנית חלופית וחובת רשות ציבורית.....
10	פרק ג': התאמת נגישות נוספות על האמור בתקנה 2
10	9. בית עלמין.....
14	10. גן ציבורי
14	11. אתר משחקים.....
15	12. אתר שעשועים.....
16	13. מקום רחצה.....
17	14. מקום קדוש המשמש לעלייה לרגל.....
17	15. גן חיות
17	16. מקום לתצוגה.....
17	17. אתר הנצחה
17	18. גן אירועים.....
18	19. מגרש ספורט
18	פרק ד': שונות.....
18	20. מדידת החזרות אור.....
18	21. שמירת מסמכים והצגתם.....
19	22. עיגול תוצאת חישוב.....
19	23. שמירת דינים
19	24. תחילה והוראות מעבר

20	תוספת ראשונה
20	תוספת שנייה
20	1. הגדרות
20	2. הוראות כלליות
21	3. דרך נגישה במקום חדש שאינו בניין
22	4. דרך נגישה חדשה ומרכיב דרך חדש במקום קיים שאינו בניין
22	5. דרך נגישה קיימת במקום קיים שאינו בניין
24	6. התגברות על הפרש גובה
25	7. דרך אחרת
25	8. אמצעי אזהרה והכוונה
25	9. איתור כניסה למקום שאינו בניין
25	10. שילוט כניסה לא נגישה
26	11. בית שימוש נגיש
26	12. רהיטי חוץ ומיתקני חוץ
26	תוספת שלישית
26	התאמות נגישות במקום רחצה
26	1. מניעת הצטברות חול
27	2. מלתחה ומקלחת נגישות
27	3. סככת צל
27	4. נגישות עד לתוך המים

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין), תשע"ד-2013

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 19ט ו-19יד לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – **החוק**), ולאחר התייעצות עם נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהסכמת שר הפנים לפי סעיף 19ט(ח), בהסכמת שר האוצר לפי סעיף 19סז לחוק, ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

1. הגדרות

בתקנות אלה –

- "**אדם עם מוגבלות**" ו"**נציבות**" – כהגדרתם בסעיף 5 לחוק;
- "**אתר**" – כהגדרתו בתקנות נגישות באתר;
- "**אתר הנצחה**" – כהגדרתו בחוק גנים לאומיים, לרבות אתר הנצחה ממלכתי כהגדרתו שם;
- "**אתר משחקים**" – כהגדרתו בת"י 1498 חלק 8;
- "**אתר עתיקות**" ו"**עתיקה**" – כהגדרתם בחוק העתיקות, התשל"ח-1978;
- "**אתר שעשועים**" – מקום שמצויים בו מיתקני שעשועים או פעילות אחרת שהציבור עובר במהלכה חוויה ייחודית, לרבות השטחים הצמודים למיתקנים ולפעילות כאמור;
- "**בניין קיים**" – כהגדרתו בתקנות הנגישות בבניין קיים;
- "**חוויה ייחודית**" – חוויה בעלת מאפיינים לא שגרתיים שאינה כוללת פעילויות כגון פעילות באוויר במצנחי רחיפה או בכדור פורח, או רחצה במים;
- "**חוק גנים לאומיים**" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998;
- "**חוק התכנון והבנייה**", "**מורשה לנגישות מבנים**", **תשתיות וסביבה** ו"**מורשה לנגישות השירות**" – כהגדרתם בפרק ה'1 לחוק;
- "**יום התחילה**" – יום תחילתן של תקנות אלה לפי תקנה 24;
- "**מקום חדש שאינו בניין**" – מקום שאינו בניין, שהוקם לאחר תחילתן של תקנות אלה כגון בית קברות חדש;
- "**מקום לתצוגה**" – מקום שאינו בניין, שמציגים בו תחת כיפת השמיים אובייקטים או התרחשויות מתחום האמנויות;
- "**מקום ציבורי**" – כהגדרתו בסעיף 19 לחוק;
- "**מקום קדוש**" – מקום המשמש בפועל לעלייה לרגל פי מנהג עדה דתית;
- "**מקום קיים שאינו בניין**" – מקום שאינו בניין כמשמעותו בפסקה השנייה להגדרה "מקום ציבורי קיים" שבסעיף 19 לחוק, כגון בית קברות קיים;
- "**מקום רחצה**" – מקום רחצה מוכרז או מקום רחצה אחר;
- "**מקום רחצה מוכרז**" – מקום שהוכרז בצו לפי סעיף 3 לחוק הסדרת מקומות רחצה, התשכ"ד-1964;
- "**מקום רחצה אחר**" – מקום שבו מקור מים שניתן בו שירות ציבורי של רחצה או בילוי במים וכחלק מן השירות האמור ניתנים שירותים כמו שירות הצלה או שימוש במקלחות והמקום האמור אינו מקום רחצה מוכרז;
- "**מקום שאינו בניין**" – מקום ציבורי מסוים שאינו בניין מן המפורטים בתוספת הראשונה או הדומה בייעודו למקומות כאמור, שהוכשר לשימוש הציבור;
- "**מרכז עניין**" – חלק ממקום שאינו בניין, שלציבור יש עניין לבקר בו או לבצע בו פעילות, או שהציבור נזקק לו כחלק מהשימוש במקום;

- "מיתקן שעשועים" – מיתקן שלגביו נקבעו הוראות בתקן ישראלי ת"י 1604 חלק 1: מכונות ומבנים של ירידים וגני שעשועים – בטיחות;
- "ניגוד חזותי" ו"ניגוד מישושי" – כהגדרתם בת"י 1918 חלק 6;
- "רשות הטבע והגנים" – הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים כהגדרתה בחוק גנים לאומיים;
- "שירות ציבורי" – כהגדרתו בסעיף 19 לחוק;
- "ת"י 1498 חלק 8" – תקן ישראלי ת"י 1498 חלק 8 – מיתקני משחקים: אתר המשחקים;
- "ת"י 1918 חלק 4" – תקן ישראלי ת"י 1918, חלק 4 – נגישות הסביבה הבנויה: תקשורת;
- "ת"י 1918 חלק 6" – תקן ישראלי ת"י 1918, חלק 6 – נגישות הסביבה הבנויה: אמצעי אזהרה והכוונה לאנשים עם מוגבלות ראייה;
- "תקנות הנגישות בבניין קיים" – תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011;
- "תקנות התכנון" – תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970;
- "תקנות נגישות באתר" – תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות באתר), התשס"ח-2008.

פרק ב': התאמות נגישות במקום שאינו בניין

2. הוראות כלליות

- (א) במקום שאינו בניין יתקיימו הוראות התוספת השנייה והוראות אלה, בכפוף להוראות פרק ג':
- (1) אדם עם מוגבלות המבקר במקום שאינו בניין יוכל לחוות חוויה הדומה בטיבה ובאיכותה לזו של מבקר שאינו אדם עם מוגבלות;
- (2) לאדם עם מוגבלות תהיה נגישות רציפה –
- (א) לכניסה עיקרית למקום שאינו בניין מכל אחד מאלה המצויים בקרבתו של מקום כאמור: חניה, מדרכה, תחנת הסעה, מקום להורדת נוסעים והעלאתם ושביל ציבורי;
- (ב) מכניסה עיקרית של מקום שאינו בניין אל מרכזי העניין ובתוכם;
- (ג) לחלקים במקום שאינו בניין, שניתן בהם שירות ציבורי הנלווה למרכזי העניין, כגון מזנון, בית שימוש נגיש, ולמיתקנים נגישים לאורך דרך נגישה, לפי תקנות אלה; במקום רחצה מוכרז ובמקום רחצה אחר יחולו הוראות תקנה 13 במקום האמור בפסקאות המשנה (ב) ו-(ג);
- (3) נדרשת נגישות רציפה מהשטח שאחראי לו החייב בביצוע נגישות, למקרקעין גובלים, ידאג החייב בביצוע נגישות, שהתאמות הנגישות בשטח שהוא אחראי לו יאפשרו את חיבורן ברציפות, להתאמות נגישות במקרקעין הגובלים; החייב בביצוע נגישות יפנה בצורה מתועדת, כגון באמצעות דואר רשום, למי שאחראי למקרקעין הגובלים בבקשה להסדיר את רציפות הנגישות מכיוון המקרקעין הגובלים; למען הסר ספק, הימנעות מביצוע התאמות הנגישות על ידי מי שאחראי למקרקעין הגובלים אינה פוטרת את החייב בביצוע נגישות מחובותיו לפי תקנות אלה;

- (4) נגישות אדם עם מוגבלות תהיה חלק בלתי נפרד מנגישות כלל הציבור במקום (Inclusion principle); דרך ההגעה של אדם עם מוגבלות משטח ציבורי הגובל במקום שאינו בניין לכניסה למקום כאמור ובתוכו למקומות שבהם ניתן שירות ציבורי לכלל הציבור, היא הדרך שכלל הציבור משתמש בה; לעניין זה, סטייה מקטע דרך שבה הולך כלל הציבור לשם התגברות על הפרש גובה לא יראו כאי-עמידה בדרישה האמורה;
- (5) התאמות נגישות לפי תקנות אלה הנוגעות לאזהרה, הכוונה ומידע, יותקנו, ככל האפשר, באופן אחיד ובמקום קבוע ביחס לדרך נגישה.
- (ב) לצורך ביצוע האמור בתקנת משנה (א) יכין חייב בביצוע נגישות תכנית פעולה לסוגי מקומות שאינם בניין המפורטים בתקנת משנה (ג), לפי הוראות אלה:
- (1) התכנית תכלול את פירוט מרכזי העניין שיוגשו במקומות כאמור, בהתחשב בפעילות הציבור בהם, החוויה שהציבור חווה, והפעולות שיש לבצע כדי לאפשר נגישות לפי תקנות אלה;
- (2) מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה, לאחר שהתייעץ עם מורשה לנגישות השירות, יאשר את התאמת תכנית הפעולה להוראות תקנות אלה;
- (3) בסיום ביצוע תכנית הפעולה יאשר מורשה לנגישות מבנים, תשתיות, וסביבה כי הסתיים ביצוע תכנית הפעולה לפי הוראות תקנות אלה.
- (ג) אלה הם סוגי מקומות שאינם בניינים לפי התוספת הראשונה, שלגביהם נדרשת הכנת תכנית פעולה לעניין תקנת משנה (ב):
- (1) בית עלמין המשרת רשות מקומית אחת שאוכלוסייתה 10,000 איש לפחות או כמה רשויות מקומיות שסך כל תושביהן 10,000 איש לפחות;
- (2) גן ציבורי ששטחו ארבעה דונמים לפחות;
- (3) אתר שעשועים הכולל חמישה מיתקני שעשועים לפחות או שמתקיימות בו פעילויות אחרות שהציבור עובר במהלך חוויה ייחודית;
- (4) מקום רחצה;
- (5) מקום קדוש המשמש לעלייה לרגל – שמבקרים בו בשנה 5,000 איש לפחות;
- (6) גן חיות;
- (7) אתר הנצחה ממלכתי או חיילי;
- (8) גן אירועים.
- (ד) אישורים לפי תקנת משנה (ב) (2) ו-(3) יערכו לפי טופס שיפרסם הנציב לפי תקנה 7(ב) (להלן – **הטופס**); הטופס יכלול, בין השאר, מידע בדבר זיהוי המקום שאינו בניין החייב בביצוע נגישות, הצהרת מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה בדבר התאמת תכנית הפעולה להוראות התקנות, קיום התייעצות עם מורשה לנגישות השירות, ואישור כי הושלם ביצוע תכנית הפעולה.

3. התאמות נוספות במקום שאינו בניין המיועד לאנשים עם מוגבלות

- (א) ניתן במקום שאינו בניין שירות ציבורי ייעודי לאנשים עם מוגבלות, בין השאר, בשל צרכיהם המיוחדים, ידאג החייב בביצוע נגישות לבדיקת הצורך בקיום התאמות נגישות נוספות על האמור בתקנות אלה.
- (ב) הבדיקה, לעניין זה, תיערך לפי מרכיבי השירות הציבורי שניתן במקום כאמור ולפי הצרכים הייחודיים של אדם עם מוגבלות ובני אדם אחרים האמורים לעשות שימוש במקום כאמור; את הבדיקה יערוך מורשה לנגישות השירות שהתייעץ עם מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה.

4. מקום חדש שאינו בניין

לא ייפתח לציבור מקום חדש שאינו בניין אלא לאחר שבוצעו והושלמו בו הוראות תקנות אלה.

5. החלה הדרגתית

(א) חייב בביצוע נגישות שהוא רשות מקומית ישלים את ביצוע התאמות הנגישות לפי תקנות אלה, ובכלל אלה ביצוע חלופות לפי תקנה 6, במקומות קיימים שאינם בניינים, בשיעורים כמפורט בטור א להלן, בפרקי זמן מיום התחילה המפורטים בטור ב' שלצדו:

טור ב'			טור א'
פרק הזמן (בשנים), מיום התחילה, להשלמת ביצוע התאמות נגישות לחייב בביצוע נגישות האחראי ל-			אחוז המקומות הקיימים שאינם בניינים, שבהם יושלמו כל התאמות הנגישות הנדרשות
עד 50 מקומות קיימים שאינם בניינים	עד 100 מקומות קיימים שאינם בניינים	101 ויותר מקומות קיימים שאינם בניינים	
3	3	3	15
6	5	5	35
	7	7	65
לא יאוחר מיום כ"ו בחשוון התשפ"ב (1 בנובמבר 2021)		לא יאוחר מיום כ"ו בחשוון התשפ"ב (1 בנובמבר 2021)	100

לעניין זה יחולו הוראות אלה:

(1) רשימת המקומות הקיימים שאינם בניינים, שלגביהם תבוצע תקנת משנה זו, לפי ההנחיות שבפסקה (3), תוכן לפי לוח זמנים כמפורט להלן:

(א) בתוך חצי שנה מיום התחילה – רשימת המקומות הקיימים שאינם בניינים שבדעתו לסיים בשני פרקי הזמן הראשונים המנויים בטבלה האמורה;

(ב) לא יאוחר מתום פרק הזמן השני – רשימת שאר המקומות הקיימים שאינם בניינים;

(2) תחילת ביצוע התאמות נגישות בכל מקום קיים שאינו בניין תיעשה לאחר שהסתיימו הכנת תכנית הפעולה ואישורה לפי תקנה 2(ב);

(3) הרשימות הנזכרות בפסקה (1) יוכנו בהתחשב, בין השאר, באלה:

- (א) סוג או אופי המקום החייב בהנגשה;
- (ב) סוג או אופי השירות הניתן במקום קיים שאינו בניין החייב בהנגשה;
- (ג) היקף המקומות או השירותים החייבים בהנגשה בידי אותו הגוף;
- (ד) סוגי התאמות הנגישות.

(ב) על חייב בביצוע נגישות שהוא רשות ציבורית שאינה רשות מקומית, תחול תקנת משנה (א), ואולם במקום הטבלה שבה, תבוא הטבלה שלהלן:

טור ב'		טור א'
פרק הזמן (בשנים), מיום התחילה, להשלמת ביצוע התאמות נגישות לחייב בביצוע נגישות האחראי ל-		אחוז המקומות הקיימים שאינם בניינים

101 ויותר מקומות קיימים שאינם בניינים	51 עד 100 מקומות קיימים שאינם בניינים	עד 50 מקומות קיימים שאינם בניינים	בניינים, שבהם יושלמו כל התאמות הנגישות הנדרשות
2	2	2	15
4	3	3	35
		4	65
לא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018)	לא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018)	לא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018)	100

(ג) חייב בביצוע נגישות שאינו רשות ציבורית יבצע וישלים את ביצוע התאמות הנגישות לפי תקנות אלה לרבות ביצוע חלופות לפי תקנה 6, לגבי מקום קיים שאינו בניין, בתוך שנתיים וחצי מיום התחילה.

(ד) חייב בביצוע נגישות חייב לכלול ביצוע התאמות נגישות לפי תקנות אלה במסגרת כל אחד מאלה: ביצוע עבודות סלילה, ריצוף מחדש או התקנת אבן שפה, בהיקף של 20 אחוזים לפחות משטח הדרכים, השבילים והרחבות שבמקום שאינו בניין.

(ה) במקרה של החלפת רהיטי חוץ במרכזי עניין או בדרכים המובילות למרכזי עניין, שאמורות להיות נגישות לפי תקנות אלה – יתקיימו ברהיטים החדשים הוראות תקנות אלה.

6. פטור וחלופות

(א) בתקנה זו –

"סיבות הנדסיות" – העדר מקום המאפשר ביצוע התאמת נגישות בגבולות המקרקעין של מקום שאינו בניין;

"ערך טבע מוגן" – כהגדרתו בחוק גנים לאומיים;

"רשות העתיקות" – הרשות שהוקמה לפי סעיף 2 לחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989.

(ב) יראו ביצוע התאמת נגישות כפגיעה מהותית באופיו המיוחד של מקום שאינו בניין, או בחלק ממנו שבו מיועדת להתבצע התאמת נגישות, אם התקיימו הוראות פסקאות (1) ו-(2) שלהלן:

(1) אחד מאלה:

(א) על המקום חלה תכנית שימור אתרים כמשמעותה בסעיף 76א לחוק התכנון והבנייה;

(ב) על המקום חלה תכנית לפי חוק התכנון והבנייה שמיועדת את המקום האמור לשימור;

(ג) הופקדה תכנית כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב);

(ד) לא חלה ולא הופקדה תכנית כאמור בפסקאות משנה (א) עד (ג) – המקום נכלל ברשימת אתרים לשימוש לפי פרט 12 בתוספת הרביעית לחוק התכנון והבנייה;

(ה) לא הוכנה רשימה כאמור בפסקת משנה (ד) – ועדה לשימור לפי פרט 10 בתוספת הרביעית לחוק התכנון והבנייה הביעה את דעתה כי המקום האמור ראוי לשימור;

-
- (ו) המקום הוא אחד מאלה:
- (1) אתר הנצחה;
 - (2) מקום לתצוגה;
- (ז) במקום נמצאים ערך טבע מוגן, עתיקה או אתר עתיקות;
- (2) לדעת מהנדס הרשות המקומית (להלן – **מהנדס הרשות**), שנימק את החלטתו בכתב –
- (א) אם התקיים אחד התנאים המפורטים בפסקה (1)(א) עד (ג) – התאמת הנגישות שונה באופן מהותי מן העבודות שמותר לבצע לפי אחת התכניות האמורות בפסקה (1)(א) עד (ג), או מהנחיות שימור החלות על המקום ומעבודות שבוצעו בפועל;
- (ב) אם התקיים אחד התנאים המפורטים בפסקה (1)(ד) עד (ז) – ביצוע התאמת נגישות עלול לפגוע באופן מהותי באופיו המיוחד של המקום בהתחשב, לפי העניין, באחד או יותר מאלה: ערכו ההיסטורי, האדריכלי, התרבותי, האורבני, ההנצחתי או האמנותי של המקום שאינו בניין, או ערכם של עתיקה או ערך טבע מוגן, ושונה באופן מהותי מעבודות שבוצעו בפועל.
- לא יחליט מהנדס הרשות החלטה אלא אם כן –
- (1) היה המקום אתר הנצחה – לאחר שהתקבלה חוות דעתו של הממונה על אתרי הנצחה במשרד הביטחון;
 - (2) היה המקום מקום של תצוגה – לאחר שהתקבלה חוות דעתו של האמן שיצר את היצירה שבמקום ואם נפטר – מנהל עיזבונו האמנותי;
- לא התקבלה חוות הדעת כאמור בפסקה (1) או (2), לפי העניין, בתוך 90 ימים מיום שנשלחה פנייה בדואר רשום, יראו את הממונה על אתרי הנצחה במשרד הביטחון או את האמן או מנהל עיזבונו האמנותי, לפי העניין, כמי שאינם מתנגדים לביצוע התאמת הנגישות, זולת אם הורה מהנדס הרשות אחרת מטעמים מיוחדים שנימק בכתב;
- (3) במקרה של ערך טבע מוגן, עתיקה או אתר עתיקות כאמור בפסקה (1)(ז) ובלי לגרוע מתקנה 23(א) – לאחר שהתקבלה חוות דעתה של רשות הטבע והגנים או רשות העתיקות, לפי העניין, בתוך 90 ימים מיום שנשלחה לרשות הטבע והגנים או לרשות העתיקות, לפי העניין, פנייה בדואר רשום;
- ואולם לא יראו כפגיעה מהותית במקום שאינו בניין, התאמת נגישות הניתנת להסרה או לפירוק לאחר ביצועה, ושלאחר הסרתה חזר מצב המקום לקדמותו, זולת אם קבע מהנדס הרשות אחרת מטעמים שנימק בכתב.
- (ג) חייב בביצוע נגישות פטור מביצוע התאמת הנגישות אם הוכיח לגבי התאמת נגישות מסוימת אחת מאלה:
- (1) לא ניתן לבצעה מסיבות הנדסיות לפי אישור מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה;
 - (2) ביצועה יהווה פגיעה מהותית באופיו המיוחד של מקום שאינו בניין לפי תקנת משנה (ב);

- (3) הוא אינו רשות ציבורית וההתאמה מהווה נטל כבד מדי בעבורו.
- (ד) מי שפטור לפי תקנת משנה (ג), יבצע באישור מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה התאמת נגישות חלופית, אם קיימת, באופן המבטיח נגישות לרוב בני אדם עם סוגי מוגבלויות שונים; לא קיימת לדעת מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה התאמת נגישות חלופית כאמור, יהיה החייב בביצוע נגישות פטור מחובת ביצוע התאמת הנגישות כאמור לעיל.
- (ה) חייב בביצוע נגישות האחראי להנגשת מקום שאינו בניין (להלן – **מקום א'**) פטור מביצוע הנגשות מסוימות אם מתקיימים כל אלה:
- (1) יש רק דרך יחידה, שאינה דרך לרכב, המובילה למקום א' והיא עוברת, בין השאר, דרך מקום אחר שאינו בניין (להלן – **מקום ב'**);
 - (2) בחלק הדרך האמורה בפסקה (1) העוברת במקום ב', חסרות התאמות נגישות לפי תקנות אלה, מה שגורם לאי-רציפות הנגישות בדרך זו בעבור אדם עם מוגבלות בניידות;
 - (3) מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה, אישר את האמור בפסקה (2);
 - (4) החייב בביצוע נגישות במקום ב', פטור לפי תקנות אלה מביצוע ההתאמות החסרות לפי פסקה (2) במקום ב' וכל עוד הוא פטור כאמור;
- לעניין זה, "**הנגשות מסוימות**" – התאמות נגישות בעבור אדם עם מוגבלות בניידות, שאישר מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה.
- (ו) נמצא בניין קיים במקום א' הפטור לפי תקנת משנה (ה), יהיה אותו בניין קיים פטור מהתאמות נגישות מסוימות כהגדרתן בפרט 1 בתוספת השנייה לתקנות הנגישות בבניין קיים.
- (ז) הנציב יפרסם לפי תקנה 7(ב) טפסים שלפיהם ייערכו האישורים לפי תקנה זו, שיכללו, בין השאר, מידע בדבר זיהוי המקום שאינו בניין החייב בביצוע נגישות, פטורים נטענים והנימוקים להם, התאמת נגישות חלופית לביצוע, ואישור הנדרש על ידי גורם פלוני לפי הוראות תקנות אלה.

7. השלמת הוראות טכניות על ידי הנציב

- (א) בהעדר הוראות טכניות מתאימות לביצוע התאמת נגישות שהחובה לבצעה נקבעה בתקנות אלה, רשאי הנציב לתת הוראות טכניות לביצועה, לשם הבטחת נגישות לאנשים עם מוגבלות; הנציב לא ייתן הוראות כאמור אם כרוכה בכך תוספת עלות משמעותית לעלות ביצוע התאמת נגישות מסוג דומה במקום שאינו בניין.
- (ב) הוראות טכניות של הנציב כאמור, יפורסמו במדור מיוחד למטרה זו באתר האינטרנט של הנציבות ויימצאו במשרדי הנציבות לעיון הציבור בעת שהם פתוחים לציבור; תחילתן של ההוראות תהיה 120 ימים מיום פרסומן והנציב יפרסם את תחולתן לפי שיקול דעתו.
- (ג) חייב בביצוע נגישות יפעל לפי הוראות טכניות שפורסמו כאמור בתקנת משנה (ב), אלא אם כן ביצע התאמת נגישות אחרת הסבירה בנסיבות העניין לפני מועד תחילתן לפי תקנת משנה (ב).

8. תחזוקה, נגישות זמנית חלופית וחובת רשות ציבורית

- (א) התאמות נגישות לפי תקנות אלה יתוכננו ויוקמו, בכפוף לאמור בכל דין אחר, באופן שיבטיח שימוש ועמידות בתנאי סביבה לאורך שנים תוך היזקקות לתחזוקה מזערית ככל האפשר.

- (ב) החייב בביצוע נגישות אחראי לכך כי התאמות, תשתיות ומיתקנים כאמור בתקנת משנה (א) יהיו תקינים וזמינים בכל עת שמקום כאמור פתוח לציבור.
- (ג) לא יפגע אדם בהתאמות נגישות במקום שאינו בניין, לא יגרע מהן ולא יסב את השימוש בהן למטרות אחרות באופן חלקי או מלא אלא במהלך תקופת שיפוץ של מקום כאמור, ובלבד שאם המקום ממשיך להיות פתוח לציבור בתקופת השיפוץ, הוא הבטיח נגישות חלופית לאותו מקום לתקופה כאמור.
- (ד) כבש נגיש לצורך נגישות חלופית, במהלך תקופת שיפוץ כאמור בתקנת משנה (ג), ייחשב כבש שהתקיימו בו כל אלה:
- (1) רוחבו הפנוי 90 סנטימטרים לפחות וכושר נשיאתו 350 קילוגרם לפחות;
 - (2) שיפועו אחיד בין שני משטחי ביניים; ואולם אפשר ששיפועו יעלה על 8% ולא יעלה על 12% ובלבד שאורכו של כבש עם שיפוע כאמור לא יעלה 2.5 מטרים;
 - (3) שולי הכבש מוגבהים;
 - (4) עלה הפרש הגובה בין קצות הכבש על 20 סנטימטרים – ימצאו משני צדדיו בתי אחיזה;
 - (5) הכבש מקובע למקומו ויציב.
- (ה) חייב בביצוע נגישות שהוא רשות ציבורית יאפשר, במקרה הצורך, לבצע בתחום המקום שהוא אחראי לו תשתיות או אמצעים הנדרשים לצורך ביצוע התאמת נגישות המשרתת מקום שאינו בניין או בניין קיים; לענין זה, "מקרה הצורך" – מקרה שהדרך היחידה להגיע למקום שאינו בניין או לבניין, עוברת דרך המקום שאחראית לו הרשות הציבורית.

פרק ג': התאמת נגישות נוספות על האמור בתקנה 2

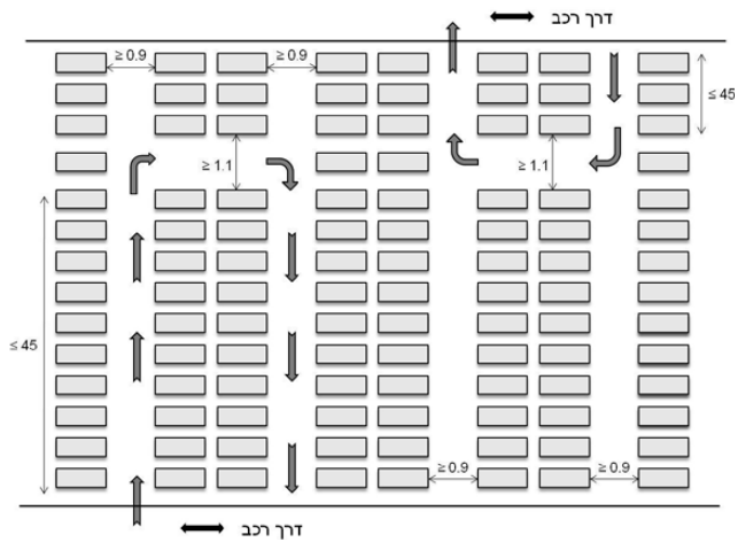
9. בית עלמין

(א) בתקנה זו –

- "מקום תצפית" – מקום שממנו אדם היושב בכיסא גלגלים יכול לראות אדם העומד ליד חלקת קבר או ליד פתח פוסטוקייה, לפי הענין;
- "קבורה בדופן קיר" – קבורה שבה הנפטרים נטמנים בכוכים שבקיר והמצבות ממוקמות בחזית הקיר;
- "קבורה במישור" – קבורה שבה הנפטרים נטמנים מתחת למישור שעליו עומדים הפוקדים את הקברים והמצבה מצויה מעל המישור;
- "פוסטוקייה" (فستوكية) – מבנה ייעודי שבו קבורים הנפטרים יחדיו;
- "שטח הרחבה רציפה" – שטח לצורכי קבורה שהא מקום חדש שאינו בניין ומהווה הרחבה רציפה של בית קברות קיים;
- "שטח לצורכי קבורה" – כמשמעותו בתכנית מיתאר ארצית לבתי עלמין מס' ת/מ/א/19;
- "שטח שפותח" – שטח לצורכי קבורה שבוצעו בו אחת או יותר מהפעולות האלה: פותחו בו טרסות באמצעות קירות תמך, בוצעו בו יציקות בטון לקברים או נסללו בו דרכי גישה;
- "שטח שטרם פותח" – שטח לצורכי קבורה שאינו שטח שפותח.

- (ב) לאדם עם מוגבלות יתאפשר לחלוק כבוד למת, ללוותו בדרכו האחרונה ולפקוד את חלקת הקבר, לפי האמור בתקנה זו.
- (ג) בבית עלמין תהיה לאדם עם מוגבלות נגישות רציפה, לאלה לפחות:
- (1) לכניסה עיקרית, למשרדי בית העלמין, למקום לנטילת ידיים, לקופות צדקה, למקום לממכר נרות זיכרון ולמקום לממכר פרחים;
 - (2) למקום התקהלות או תפילה שנערכים בו טקסים, כגון בית לוויית, סככה או רחבה;
 - (3) למקום רחיצת הנפטר בבית עלמין של העדה המוסלמית;
 - (4) למקום זיהוי הנפטר אם הדבר הוא חלק ממנהג העדה הדתית.
- (ד) נוסף על האמור בתקנת משנה (ג), תהיה בבית קברות נגישות לאדם עם מוגבלות כמפורט להלן:
- (1) בשטח שפותח בבית קברות קיים –
 - (א) יבוצעו התאמות נגישות לאדם עם מוגבלות בניידות שהן סבירות בנסיבות העניין כדי להגדיל את אפשרות הנגישות שלו; דוגמה להתאמה כאמור היא התקנת כבש, המהווה מעקף למדרגות קיימות, שכתוצאה ממנו נוצרת דרך נגישה רציפה; בדרך צרה, כאמור בפסקת משנה (ג), רשאי החייב בביצוע התאמות נגישות לבצע את ההתאמות האמורות בפסקת משנה זו, ואולם התאמות נגישות כאמור בדרך צרה, יבוצעו באופן שאדם עם מוגבלות שהתנייע לאורכה בכיסא גלגלים למרחק סביר, יוכל לצאת ממנה ולחזור לכיוון שממנו הגיע; אפשרויות היציאה והחזרה בכיוון האמור יבוצעו לפי הוראות תקנת משנה (ה)(2);
 - (ב) לא תוצר דרך נגישה קיימת שרוחבה עולה על 1.3 מטרים, באופן שרוחבה יפחת מ-1.3 מטרים;
 - (ג) לא תוצר דרך קיימת שרוחבה בין 0.8 מטרים ל-1.3 מטרים;
 - (2) בטח שטרם פותח בבית קברות קיים, ובשטח הרחבה רציפה, שמיועד לקבורה, יתקיימו אלה:
 - (א) במישור או בפוסטוקיות – אחד מאלה:
 - (1) ממקום שבו יכול נוסע לרדת מרכב תוביל דרך נגישה עד למקום תצפית; אורכה של הדרך לא יעלה על 100 מטרים; עלה שיפועה על 5 אחוזים, לא יעלה המרחק האמור על 60 מטרים; המרחק ממקום תצפית אל אדם העומד ליד חלקת קבר או ליד פתח פוסטוקייה, לא יעלה על 25 מטרים; נוסף על כך תתאפשר לאדם עם מוגבלות בשטח שמיועד לקבורה במישור, נגישות עד למצבת הקבר לגבי 7 אחוזים לפחות מחלקות הקבר;
 - (2) ממקום שבו יכול נוסע לרדת מרכב תוביל דרך נגישה עד לכל אחת ממצבות הקבר או עד לפתח כל אחת מהפוסטוקיות, לפי העניין; אורכה של הדרך לא יעלה על 130 מטרים; עלה שיפועה על 5 אחוזים, אורכה לא יעלה על 80 מטרים;
- אפשר גם שיתקיים שילוב של פסקאות משנה (1) ו-(2), ובלבד שלגבי כל חלקת קבר או פוסטוקייה, יתקיים אחד מביניהן;

-
- (ב) בדופן קיר – ממקום בבית הקברות שבו יכול נוסע לרדת מרכב תוביל דרך נגישה עד לתחתית כל חלק בקיר המיועד לקבורת נפטרים בדופן הקיר; אורכה של הדרך לא יעלה על 100 מטרים; עלה שיפועה על 5 אחוזים, המרחק האמור לא יעלה על 60 מטרים;
- (3) בבית קברות חדש ובשטח לצורכי קבורה שהוא מקום חדש שאינו בניין ואינו שטח הרחבה רציפה, והמיועד לקבורה –
- (א) במישור או בפוסטוקיות, תחול פסקה (2)(א), אך במקום "25 מטרים" בפסקה (2)(א)(1), יבוא "20 מטרים" ובמקום "7 אחוזים" יבוא "10 אחוזים";
- (ב) בדופן קיר – תחול פסקה (2)(ב).
- (ה) רוחבה של דרך נגישה –
- (1) בבית קברות קיים ובשטח הרחבה רציפה לא יפחת מ-1.3 מטרים;
- (2) בבית קברות חדש ובשטח לצורכי קבורה שהוא מקום חדש שאינו בניין ואינו שטח הרחבה רציפה, לא יפחת מ-1.6 מטרים;
- על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2), בתוך שטח לצורכי קבורה במישור, בחלופה שלפיה מתאפשרת נגישות עד לכל אחת ממצבות הקבר (כגון לפי תקנת משנה (ד)(2)(א)), אפשר שיחולו הוראות אלה:
- (א) רוחב דרך נגישה בין חלקות הקברים יהיה 0.9 מטרים לפחות;
- (ב) אדם המתנייע בכיסא גלגלים בקטע של דרך ברוחב 0.9 מטרים, יידרש לנוע לאורך קטע שאורכו אינו עולה על 45 מטרים עד שתתאפשר לו אחת מאלה:
- (1) פנייה של 180 מעלות לצורך חזרה לכיוון תחילתו של הקטע האמור; חזרה כאמור תתאפשר באמצעות שטח לסיבוב לפי תקן ישראלי 1918 חלק 1 סעיף 2.7.4, הנמצא בקצות הקטע האמור;
- (2) פנייה של 90 מעלות לדרך שרוחבה 1.1 מטרים לפחות לצורך חזרה לכיוון תחילתו של קטע הדרך ברוחב 0.9 מטרים; דוגמה לחיבור הקטע האמור עם דרך שרוחבה 1.1 מטרים לפחות, מתוארת בציור שלהלן:

ציור של מערך דרכים בתוך שטח לצורכי קבורה במישור, המאפשר נגישות עד לכל מצבת קבר; המידות במטרים.

(ו) בשטח לצורכי קבורה במישור שהנגישות בו מבוססת על תצפית לחלקות הקבורה, יישמרו ויוקצו לקבורת נפטרים שקרובם נכה, שתי חמישיות מחלקות הקבר שעד אליהן תתאפשר נגישות לפי תקנת משנה (ד)(2)(א)(1) או (ד)(3)(א) (להלן – **חלקות שמורות**); הוראה זו תעמוד בתוקפה לגבי השטח האמור, כל עוד נותרו בו חלקות קבורה שאינן חלקות שמורות ושניתן לקבור בהן, מלבד בחלקות שמורות; לעניין זה –

"נפטר שקרובו נכה" – נפטר שקרוב משפחה שלו בדרגה ראשונה הוא אדם עם מוגבלות המתנייע בכיסא גלגלים, באמצעות הליכון או באמצעות קביים;

"קרוב משפחה בדרגה ראשונה" – בן זוג, בת זוג, בת, בן, אם, אב, אח או אחות.

(ז) הוראות תקנה זו לא יחולו, לפי העניין, על –

- (1) מקום שלשם ביצוען יש לפגוע בקבר קיים או שנדרשת העתקתו;
 - (2) מקום שעץ קיים מסתיר את קו הראייה ממקום תצפית לאדם העומד ליד חלקת קבר; פסקה זו לא תחול על גיזום עץ בצורה סבירה, בנסיבות העניין, שתאפשר צפייה לכיוון חלקה קבר;
 - (3) בית עלמין סגור שהוכרז כזה ערב תחילתן של תקנות אלה, למעט קבר המצוי בו המהווה אתר עלייה לרגל;
 - (4) בית עלמין שהוכרז בית עלמין סגור לאחר יום התחילה, החל בשנה ה-21 ממועד הסגירה, למעט קבר המצוי בו המהווה אתר עלייה לרגל;
- בתקנת משנה זו –

"אתר עלייה לרגל" – חלקת קבר שהתקיימו לגביה שני אלה:

- (1) האדם שנקבר בה מהווה בעבור הציבור או בעבור קהילה מסוימת דמות ציבורית משמעותית או חשובה;
- (2) אנשים נוהגים לפקוד אותה דרך קבע, גם לאחר שבית העלמין הפך בית עלמין סגור;

"בית עלמין סגור" – כמשמעותו בסעיף 14א(ז) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971, ולגבי עדות לא-יהודיות – בית עלמין שנותרו בו חלקות קבורה פנויות, בשיעור של 1 אחוז לכל היותר, מסך כל חלקות הקבורה.

10. גן ציבורי

- (א) בגן ציבורי תהיה לאדם עם מוגבלות נגישות רציפה לכל אלה:
- (1) לכניסה אחת אליו לפחות, הזמינה לציבור;
 - (2) למרכזי העניין העיקריים בו, לעניין זה, "מרכז עניין" – לרבות טיילת, שביל הליכה, אזור להתאספות קהל, פינת ישיבה, אזור פיקניק, מצפור, תצפית, אלמנט אמנות, מקום המהווה מוקד משיכה לציבור עקב פעילות המתרחשת בו או תצוגה הנערכת בו, אתר משחקים שחובה לבצע בו התאמות נגישות לפי הוראות תקנה 11, אזורי פעילות משחק וספורט, אזור המיועד לכלבים ולמעט מיתקנים לפעילות גופנית באזור עם גישה חופשית.
- (ב) הדרכים המובילות למרכזי העניין העיקריים לפחות, יובחנו באמצעות ניגוד מישושי וחזותי.
- (ג) על אף האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), הוראות תקנות אלה יחולו על גנים ציבוריים קיימים ביישוב, שהחייב בביצוע נגישות לגביהם הוא הרשות המקומית או ועד מקומי, כמפורט להלן:
- (1) כל הגנים הציבוריים הקיימים המסווגים כלהלן:
 - (א) גן ציבורי רובעי;
 - (ב) גן ציבורי כלל-עירוני או גן ציבורי כלל-יישובי, לפי העניין;
 - (2) 50 אחוזים לפחות מן הגנים הציבוריים הקיימים ביישוב שאינם נזכרים בפסקה (1); הרשות המקומית תורה על רשימת הגנים הללו באופן שתיווצר פריסה הולמת של גנים כאמור ביישוב; בהוראתה תתחשב הרשות המקומית, בין השאר, בשימוש היום-יומי בגן על ידי התושבים המתגוררים בסמוך לו ובמרחק ההליכה מבתי התושבים לגן, במסלול הליכה נגיש;
 - (3) ברשות מקומית שאינה מועצה אזורית ומספר תושביה הוא 10,000 לפחות, תאושר הפריסה האמורה על ידי מורשה נגישות, מבנים, תשתיות וסביבה.
- (ד) לא יאוחר מתום שנה מיום התחילה, תפרסם הרשות המקומית באתר האינטרנט שלה ובמשרדה, בעת שהם פתוחים לקבלת קהל, את רשימת הגנים הציבוריים הקיימים, לפי האמור בפסקה (2); אם הרשות המקומית היא מועצה אזורית יכלול הפרסום את רשימת הגנים כאמור בכל אחד מיישוביה.

11. אתר משחקים

- (א) הוראות תקנות אלה והוראות ת"י 1498 חלק 8 יחולו על אתרי משחקים קיימים ביישוב שהחייב בביצוע נגישות לגביהם הוא הרשות המקומית או ועד מקומי כמפורט להלן:
- (1) כל אתרי המשחקים הקיימים המסווגים כלהלן:
 - (א) אתר משחקים רובעי;
 - (ב) אתר משחקים כלל-עירוני או אתר משחקים כלל-יישובי, לפי העניין;

- (2) 50 אחוזים לפחות מאתרי המשחקים הקיימים ביישוב שאינם נזכרים בפסקה (1); הרשות המקומית תורה על אתרי המשחקים הללו שיונגשו כך שתיווצר פריסה הולמת של אתרי משחקים כאמור ביישוב; בהוראתה תתחשב הרשות המקומית, בין השאר, בשימוש היום-יומי באתר המשחקים על ידי התושבים המתגוררים בסמוך לו, ובמרחק ההליכה מבתי התושבים לאתר המשחקים במסלול הליכה נגיש;
- (3) ברשות מקומית שאינה מועצה אזורית ומספר תושביה הוא 10,000 לפחות תאושר הפריסה האמורה על ידי מורשה נגישות, מבנים, תשתיות וסביבה.
- (ב) לא יאוחר מתום שנה מיום התחילה, תפרסם הרשות המקומית באתר האינטרנט שלה ובמשרדה, בעת שהם פתוחים לקבלת קהל, את רשימת אתרי המשחקים הקיימים, לפי האמור בתקנת משנה (א)(2); אם הרשות המקומית היא מועצה אזורית, יכלול הפרסום את רשימת אתרי המשחקים כאמור בכל אחד מיישוביה.
- (ג) עלה שטחו של אתר משחקים קיים שנמצא באתר על 350 מטרים רבועים – יתקיימו בו הוראות ת"י 1498 חלק 8.
- (ד) באתר משחקים חדש יתקיימו הוראות ת"י 1498 חלק 8, לרבות הוראות תחולתו.

12. אתר שעשועים

חייב בביצוע נגישות אחראי –

- (1) שלאדם עם מוגבלות תהיה באתר שעשועים נגישות רציפה בשטחים המיועדים לשימוש הציבור והמצויים בין מיתקני השעשועים והפעילויות השונות; ונוסף על האמור בתקנה 2(א)(2)(ג), גם למיתקן לשמירת חפצים;
- (2) שבמסלול באתר שעשועים המשלב חוויה ייחודית, יתקיימו הוראות אלה:
- (א) מסלול שהיה קיים ביום התחילה יהיה נגיש לאדם עם מוגבלות, אם מתקיימים בו כל אלה:
- (1) הוא מסלול שהמעבר בו בהליכה;
- (2) השיפוע האורכי באותו מסלול אינו עולה על 10 אחוזים;
- (3) הפעילות במסלול אינה פעילות אתגרית;
- (ב) מסלול שלא היה קיים ביום התחילה והמעבר בו הוא בהליכה, יהיה נגיש לאדם עם מוגבלות; תוכנן במסלול חלק הדורש יכולות אתגריות או חלק בלתי נגיש, לא ימנע חלק מסלול כאמור מאדם עם מוגבלות את השלמת הביקור, עם שאר הציבור, ביתרת המסלול;
- (3) של-20 אחוזים לפחות ממיתקני השעשועים באתר שעשועים קיים, קבוע או ארעי, תהיה לאדם עם מוגבלות נגישות לממושב שבמיתקן שעשועים בכפוף להוראות אלה:
- (א) הנגישות תהיה למגוון סוגי מיתקני שעשועים; חובה זו לא תחול על מיתקנים מסוג אקסטרים (extreme) כגון רכבת הרים;
- (ב) הנגישות מסביבתו הקרובה של מיתקן השעשועים לתוך המושב שבו, אפשר שתהיה בסיוע;
- (ג) מיתקן שעשועים חדש שהוסף לאחר יום התחילה באתר שעשועים קיים, יבוא במניין סך כל מיתקני השעשועים שבאתר המהווים בסיס לחישוב 20 האחוזים האמורים;
- (4) שבאתר שעשועים חדש, קבוע או ארעי, יתקיימו הוראות פסקה (3),

ואולם במקום "20 אחוזים" יבוא "25 אחוזים".

13. מקום רחצה

(א) בכפוף להוראות תקנה 2 ותקנה זו, יתקיימו במקום רחצה מוכרז ובמקום רחצה אחר הוראות התוספת השלישית נוסף על הוראות התוספת השנייה.

(ב) במקום רחצה מוכרז יתקיימו הוראות אלה:

(1) לאדם עם מוגבלות תהיה נגישות באמצעות דרך נגישה ורציפה מהכניסה העיקרית למקום הרחצה אל ובין כל אחד מאלה:

(א) הקופה;

(ב) בית אוכל ומקום ציבורי לממכר מזון או מצרכים אחרים;

(ג) בית שימוש נגיש;

(ד) מלתחה ומקלחת נגישות המיועדות לנשים ולגברים;

(ה) 20 אחוזים לפחות מסככות הצל הקבועות ולא פחות משתיים שהן הקרובות ביותר, ככל האפשר, לים, שמתאפשרת מהן תצפית ישירה לים;

(ו) מקום בקרבת הים שניתן לנפוש בו, שהוא משטח המצוי בסביבת סככות הצל או הדרך הנגישה המובילה לים כאמור בפסקת משנה (ז) להלן, שטח המשטח האמור יהיה 15 מטרים רבועים לפחות;

(ז) עד לחול הרטוב בחופי הים התיכון, ועד לקו המגע בין המים ליבשה בימים האחרים; ואולם אפשר שבקטע החוף הקרוב למים והחשוף תדירות לפגעי הים, ייעשה שימוש באמצעים אחרים במקום דרך נגישה; לעניין זה, "אמצעים אחרים" – אמצעים פריקים נפרסים או חלופות שייקבעו בתקנות לפי סעיף 19 יב לחוק, בכפוף לפרטים 3(ב)(1) ו-5(2) בתוספת השנייה;

(2) על אף האמור בפסקה (1) –

(א) ברשות מקומית שסך כל מקומות הרחצה המוכרזים הקיימים שהיא חייבת בביצוע נגישות לגביהם, הוא כמפורט בטור א להלן, יחולו הוראות פסקה (1)(ד) עד (ז), לפחות במספר מקומות רחצה שנקבע בטור ב לצדו:

טור א'	טור ב'
סך כל מקומות הרחצה ברשות מקומית	המספר המזערי של מקומות רחצה שיתקיימו בהם הוראות פסקה (1)(ד) עד (ז)
עד 4	1
5	2

(ב) ב-50% לפחות ממקומות הרחצה שרשות הטבע והגנים מפעילה, יתקיימו הוראות פסקה (1)(ד) עד (ז) והם לא יימנו במסגרת החופית שלהם אחראית רשות מקומית כמפורט בטור א בטבלה שבפסקת משנה (א).

(ג) במקום רחצה אחר יתקיימו הוראות אלה:

(1) תחול תקנת משנה (ב)(1)(א) עד (ד);

(2) נוסף על האמור בפסקה (1) תהיה לאדם עם מוגבלות נגישות באמצעות דרך נגישה ורציפה מכניסה עיקרית למקום הרחצה אל –

- (א) 20 אחוזים לפחות מסככות הצל הקבועות, ולא פחות משתיים שהן הקרובות ביותר, ככל האפשר, למקור המים, שמתאפשרת מהן תצפית ישירה למקור המים;
- (ב) מוקד אחד לפחות מן המפורטים להלן: אתר שיזוף ופינת פיקניק;
- (ג) שפת מקור המים והמים שבתוכו; קיימות במקור המים מדרגות המובילות לתוך המים, יש בהן בית אחיזה באופן המאפשר לאדם עם מוגבלות לאחוז בו ביד ימין או ביד שמאל, לפי בחירתו.

14. מקום קדוש המשמש לעלייה לרגל

- (א) לאדם עם מוגבלות תהיה במקום קדוש נגישות רציפה מהכניסה העיקרית למרכז העניין העיקרי שבו לפחות; הדרך המובילה למרכז העניין העיקרי תובחן באמצעות ניגוד מישושי וניגוד חזותי.
- (ב) האמור בתקנת משנה (א) לא יחול אם בביצוע הוראותיה יש כדי לפגוע במקום קדוש באופן האסור לפי הדת החלה עליו, לפי החלטתו של ראש העדה הדתית.

15. גן חיות

- (א) לאדם עם מוגבלות המבקר בגן חיות תהיה נגישות –
- (1) לצפייה בבעלי החיים שבו; היו כמה עמדות צפייה בבעל חיים מסוים, תהיה נגישות כאמור למרביתן;
- (2) למרכזי עניין שבהם יש פעילויות נוספות; הוראה זו לא תחול בנוגע לפעילויות שנדרשת בהן יכולת הליכה או פעילות אתגרית אחרת, המחייבות התאמות נגישות לאדם עם מוגבלות בניידות;
- (3) למקום שניתנת בו לציבור אפשרות ללטף חיות מחמד.
- (ב) הדרכים העיקריות המובילות לעמדות הצפייה בבעלי החיים ולמרכזי העניין הנוספים יובחנו בניגוד מישושי וחזותי.

16. מקום לתצוגה

- במקום לתצוגה תהיה לאדם עם מוגבלות נגישות רציפה שתאפשר לו לצפות באובייקטים או בהתרחשויות שבמקום, או לחוותן, לפי העניין.

17. אתר הנצחה

- באתר הנצחה תהיה לאדם עם מוגבלות נגישות רציפה למקומות המיועדים לביקור קהל ובכלל זה למקומות ההתקהלות וההתייחדות שבו; הדרכים העיקריות המובילות למרכזי העניין הנזכרים לעיל יובחנו, בהתחשב באופי המקום, בניגוד מישושי וחזותי.

18. גן אירועים

- (א) בגן אירועים תהיה לאדם עם מוגבלות נגישות רציפה –
- (1) ל-5 אחוזים לפחות מסך כל מקומות הישיבה במקום, שישולבו כחלק בלתי נפרד משליש לפחות של שטח ההתקהלות העיקרי;

- (2) אל מרכזי העניין האלה: אזור קבלת פנים, מזנון, בר משקאות, רחבת ריקודים, מקום צפייה בהתרחשות מרכזית בגן כגון טקס נישואין;
- (3) להתרחשות מרכזית על במה כגון טקס נישואין.
- (ב) הדרכים העיקריות, ככל שקיימים תוואי דרכים במקום, המובילות ממקום החנייה לכניסה לגן, ובתוכו למרכזי העניין, יובחנו בניגוד מישושי וחזותי.
- (ג) על נגישות להתרחשות מרכזית על במה כאמור בתקנת משנה (א)(3) יחולו הוראות אלה:
- (1) אפשר שהנגישות תבוצע באמצעות כבש שאחד מבתי אחיזה המלווים אותו הוא פריק, או שיהיה בית אחיזה המלווה את הכבש רק מצדו האחד; רוחב הכבש 1 מטר לפחות;
- (2) מובילות מדרגות לבמה, ימצא בית אחיזה משני צדיהן ואפשר שאחד מהם יהיה פריק.

19. מגרש ספורט

- (א) במגרש ספורט קיים יתקיימו, בכפוף להוראות תקנות אלה, ההוראות שלהלן:
- (1) משטח המשמש לאימונים ולתחרויות ספורט או למשחקים ושעשועים כגון כדורת, יהיה נגיש לאדם עם מוגבלות באופן שיתאפשר לו לגשת למשטח או לעמדת המשחק שבו ולעשות בהם שימוש, לשחק ולהשתעשע יחד עם שאר הציבור באופן המקנה לו חוויה דומה לזו של אדם שאינו עם מוגבלות;
- (2) אל 50% לפחות מן המשטחים האמורים בפסקה (1) המשמשים לאותה מטרה, ואל לא פחות מאחד, תוביל דרך נגישה לפי הוראות תקנות אלה; עלה שיפוע הקרקע הטבעית בסביבה על 20%, יבוא 20% במקום 50% האמורים;
- (3) במיתקן לשתיית מים אחד לפחות המצוי ליד משטח כאמור בפסקה (1) יתקיים פרט 8.224 בתוספת השנייה של תקנות התכנון;
- (4) אם יש מקומות ישיבה בודדים לצד המשטח כאמור בפסקה (1), כגון מגרש כדורסל שלצדו ספסל, נמצאים לצד מקומות הישיבה האמורים שני מקומות פנויים שבכל אחד מהם יכול אדם היושב בכיסא גלגלים להימצא יחד עם היושבים על הספסל.
- (ב) במגרש ספורט חדש יתקיימו, בכפוף להוראות תקנות אלה, הוראות פרט 8.63 בחלק ח1 שבתוספת השנייה של תקנות התכנון.

פרק ד': שונות

20. מדידת החזרות אור

מדידת החזרות אור לצורך קביעת ניגוד חזותי תבוצע בידי מי שעבר הכשרה לפי תכנית ודרישות שהורה הנציב; תכנית ודרישות כאמור יפורסמו לפי תקנה 7(ב).

21. שמירת מסמכים והצגתם

(א) חייב בביצוע נגישות חייב לשמור העתק מכל מסמך שנדרש, הוא או מי שפועל מטעמו, בהכנתו או מילויו, לפי תקנות אלה; מסמכים אלה ירוכזו וישמרו יחד עם מסמכים אחרים שהוא

חייב בשמירתם לפי תקנות אחרות לפי החוק; חייב בביצוע נגישות ישמור מסמך כאמור 7 שנים לפחות ממועד סיום ביצוע התאמות נגישות במקום קיים שאינו בניין; העביר חייב בביצוע נגישות לצד שלישי את זכויותיו במקום קיים שאינו בניין יעביר גם העתק של המסמכים הנזכרים בתקנת משנה זו.

(ב) חייב בביצוע נגישות וצד שלישי כאמור בתקנת משנה (א), יעביר לנציב או יציג לו, לפי העניין, לא יאוחר מתום עשרים ואחד ימים מיום שהוצגה לו כדין דרישה לכך, העתק מסמך כאמור בתקנת משנה (א); חובה זו תחול גם על חייב בביצוע נגישות בשטחי מקום שאינו בניין, שדרכם המעבר לבניין קיים או למקום שאינו בניין, אשר החייב בביצוע נגישות לגביו הוא פלוני, אם פלוני ביקש זאת.

(ג) המסמכים הנזכרים בתקנה זו אפשר שיהיו מסמכים בקובץ דיגיטלי בפורמט נפוץ.

22. עיגול תוצאת חישוב

מספר שהוא תוצאת חישוב לפי תקנות אלה, יעוגל למספר השלם הקרוב, ומחצית מספר תעוגל כלפי מטה.

23. שמירת דינים

(א) אין בתקנות אלה כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר לרבות לעניין –

- (1) רישיון הנדרש לכריתת עץ או אילן לפי סעיף 15 לפקודת היערות;
 - (2) אישור לביצוע התאמת נגישות באתר עתיקות או בעתיקה לפי סעיף 29 לחוק העתיקות;
 - (3) היתר לפגיעה בערך טבע מוגן לפי סעיף 33(ג) לחוק גנים לאומיים.
- (ב) אין בחלופות או בפטורים לפי תקנות אלה כדי לפטור מדרישות הוראות שלפי סעיף 19 יב לחוק או לגרוע מהן.
- (ג) חלה הוראה בדין המחמירה על הנדרש לפי תקנות אלה, תחול אותה הוראה כאמור.
- (ד) באתר יחולו הוראות תקנות אלה בכפוף להוראות תקנות נגישות באתר.

24. תחילה והוראות מעבר

- (א) תחילתן של תקנות אלה שישה חודשים מיום פרסומן.
- (ב) הפנו תקנות אלה להוראות לפי פרק ה' לחוק, שטרם נקבעו, רשאי הנציב להורות הוראות כאמור בשים לב בין השאר לתקנות אלה, לטיוטות תקנות שהליך אישורן טרם הסתיים ולתקנים וטיוטות תקנים שטרם אושרו סופית; יראו חייב בביצוע נגישות שביצע התאמות נגישות לפי הוראות הנציב כאילו ביצע את חובתו לפי פרק ה' לחוק.
- (ג) האמור בפרט 8 בתוספת השנייה לא יחול על מקום קיים שאינו בניין, שהותקנו בו ערב יום התחילה ניגוד חזותי או אמצעי מאלה המפורטים באותו פרט; עבודות שיפוץ הנוגעות לניגוד חזותי או לאמצעי מאלה המפורטים בפרט 8, שבוצעו לאחר יום התחילה, יעמדו בדרישות ת"י 1918 חלק 6.
- (ד) מי שערב יום התחילה עבר הכשרה למדידת החזרות אור וחישוב ניגוד חזותי, לפי תכנית ודרישות שהורה הנציב, רואים אותו כמי שעבר הכשרה לפי תקנות אלה.

(ה) סככת צל שהותקנה ערב יום התחילה במקום רחצה קיים, ומובילה אליה דרך נגישה, לא תחול לגביה הדרישה לפי סעיף 2.13 בת"י 1918 חלק 2 בדבר תוספת שטח למשטח שמתחת לסככה עקב תנועת הצל.

תוספת ראשונה

(תקנה 1)

מקום שאינו בניין מסוג אלה המפורטים להלן:

1. בית עלמין
2. גן ציבורי, ובכלל זה טיילת ומצפור
3. אתר משחקים
4. אתר שעשועים
5. מקום רחצה
6. מקום קדוש המשמש לעלייה לרגל
7. גן חיות
8. מקום לתצוגה
9. אתר הנצחה
10. גן אירועים
11. מגרש ספורט
12. חניון ציבורי

תוספת שנייה

(תקנות 2(א) ו-13(א))

1. הגדרות

בתוספת זו –

"סימן אזהרה", "סימן מאתר" ו"סימן מוביל" – כהגדרתם בת"י 1918 חלק 6;

"ת"י 1918 חלק 1" – תקן ישראלי ת"י 1918, חלק 1 – נגישות הסביבה הבנויה: עקרונות ודרישות כלליות;

"ת"י 1918 חלק 2" – תקן ישראלי ת"י 1918, חלק 2 – נגישות הסביבה הבנויה: הסביבה שמחוץ לבניין.

2. הוראות כלליות

(א) בכפוף לאמור בתקנות אלה –

(1) בבניין קיים ובכלל זה מקום להתקהלות שמצוי במקום שאינו בניין ובחניון ציבורי שמצוי במקום קיים שאינו בניין, יתקיימו הוראות תקנות הנגישות בבניין קיים;

- (2) בבניין חדש ובחניון ציבורי במקום חדש שאינו בניין, יתקיימו הוראות חלק ח 1 שבתוספת השנייה של תקנות התכנון; בפרט משנה זה, "בניין חדש" – בניין שהוא מקום ציבורי חדש כהגדרתו בסעיף 1158(א) לחוק התכנון והבנייה.
- (ב) במקום שאינו בניין שמתקיימים בו כל אלה:
- (1) הכניסה לאותו מקום מבוקרת על ידי אדם המצוי במקום או באמצעי שמאפשר תקשורת מיידית אל מפעיל המקום;
- (2) אין בו חניה לציבור;
- (3) מרחק מקום חניה שמחוץ לאותו מקום המיועד לציבור, לכניסה עיקרית למקום כאמור לאורך דרך נגישה, עולה על 200 מטרים, או עולה על 100 מטרים אם שיפוע הדרך הנגישה עולה על 5%;
- נוסף על כך יתקיימו הוראות אלה:
- (1) תתאפשר לאדם בעל תג נכה לפי חוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993, כניסה ברכב למקום חניה בתוכו במקום חניה נגיש, ככל שקיימת דרך לרכב במקום כאמור;
- (2) בשלט שהותקן במקום בולט לעין בכניסה לחניה כאמור, יצוין מספר טלפון של מי שניתן להתקשר אליו בשעות הפעילות במקום כאמור, שיאפשר באופן מידי את הכניסה והחניה האמורים בפסקה (1).

3. דרך נגישה במקום חדש שאינו בניין

- (א) בדרך נגישה במקום חדש שאינו בניין יתקיימו הוראות תקן ישראלי ת"י 1918 חלק 2 סעיפים 2.1 עד 2.9, ובמקומות פתוחים להתקהלות – גם סעיף 2.14, ובפרט יחולו ההוראות החלות על שטח פתוח; סעיף 2.1.3(ג) בתקן ישראלי ת"י 1918 חלק 2, יחול לפחות בדרך שנדרש בה ניגוד מישושי וניגוד חזותי לפי פרק ג.
- (ב) על אף האמור בפרט משנה (א) –
- (1) אמצעים אחרים כהגדרתם בתקנה 13(ב)(1)(ז) די שיהיו יציבים ויהיה ניתן להתנייע עליהם באמצעות כיסא גלגלים, קביים או הליכון;
- (2) דרך נגישה בשיפוע שבין 8.1% ל-10% תתוכנן ותבוצע, רק לאחר שהתקיים פטור עקב סיבות הנדסיות לפי תקנה 6(ג)(1) מביצוע דרך ששיפועה קטן יותר;
- (3) בדרך נגישה במקום חדש שתוכננה בשיפוע של 8% עד 10% ואמורה להיות כבש, יחולו הוראות אלה:
- (א) אפשר שלא יותקן בית אחיזה בצד אחד של הכבש אם הוא גובל בשטח שתוכנן כך שיהיה אליו מעבר חופשי לאורך הכבש, כגון מדשאה או אתר משחקים הגובל בשביל;
- (ב) אפשר שלא יותקנו בתי אחיזה לאורך הכבש אם מתוכננת דרך נגישה אחרת המובילה למרכזי עניין שאליהם מוביל אותו כבש.
- (ג) בדרך נגישה במקום חדש שאינו בניין, שנמצא בו מקום מוגבה, ואין בו אמצעים למניעת מעבר לסביבתו הנמוכה יותר יתקיים אחד מאלה:
- (1) יהיה פס בשול המקום המוגבה שהוא בניגוד חזותי לסביבתו ורוחבו בין 10 ל-20 סנטימטרים;

(2) המשטח המוגבה כולו יהיה בניגוד חזותי לסביבתו; לענין פרט משנה זה, "מקום מוגבה" – מקום הגבוה מעל סביבתו הצמודה ב-5 סנטימטרים לפחות והוא אחד מאלה:

- (א) דרך המשמשת הולכי רגל, למעט שפת מדרכה לאורך כביש או דרך;
- (ב) משטח מוגבה שבו נמצא הציבור ואינו משמש למופעים או להרצאות.

4. דרך נגישה חדשה ומרכיב דרך חדש במקום קיים שאינו בניין

על דרך חדשה או מרכיב דרך חדש כגון כבש חדש, במקום קיים שאינו בניין, יחולו הוראות פרט 3.

5. דרך נגישה קיימת במקום קיים שאינו בניין

בדרך נגישה במקום קיים שאינו בניין, שהיא דרך קיימת יתקיימו הוראות אלה:

(1) יתקיימו הוראות הסעיפים מת"י 1918 חלק 1 המפורטים להלן:

(א) סעיף 2.7.2; על אף האמור, אפשר שרוחב הדרך הנגישה, יקטן עד ל-110 סנטימטרים, לאורך קטע דרך שאורכו לא יעלה על 500 סנטימטרים, בשל מיקום מיתקנים, תשתיות או צמחייה; נוסף על כך מהנדס הרשות המקומית רשאי, מטעמים של תכנון והנדסה ובאישור מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה, לאשר שרוחב דרך נגישה לא יפחת מ-90 סנטימטרים, ובלבד שאורכו של קטע דרך כאמור, לא יעלה על 150 סנטימטרים;

(ב) סעיף 2.9; בפרט לא יימצאו בדרך נגישה עצמים מקובעים או ניידים, דמויי חצי כדור המונחים על הדרך (להלן – פטריות); אפשר שבמקום משטח אזהרה בעל ניגוד מישושי הנדרש לפי סעיף 2.9 האמור, יימצא מסביב לעצם בולט מכיוונים שמהם הולך רגל עשוי להגיע, חפץ –

(1) שתחתיתו על הרצפה וראשו מגיע לתחתית העצם הבולט או לגובה 55 סנטימטרים לפחות, ו-

(2) שגבולות היטלו על הרצפה חופפים לגבולות היטל העצם הבולט על הרצפה; אם היה זה מקום ישיבה, אפשר שבמקום משטח אזהרה הנדרש לפי סעיף 2.9 האמור יימצאו חפצים מתאימים לפחות בצדי מקום הישיבה או תבוצע עבודת גינון לפחות בצדדים אלה, כדי שאדם עם מוגבלות ראייה המסתייע במקל נחייה וצועד במקום יוכל לזהות בעוד מועד את צדו של הספסל; אם זוהי שורה של מקומות ישיבה, אפשר שיימצאו חפצים מתאימים או תבוצע עבודה בשני הצדדים החיצוניים של שני הספסלים הקיצוניים שבשורה; חפצים כאמור יהיו גם בניגוד חזותי לסביבתם;

(2) פני הדרך יהיו יציבים, קשיחים, קבועים ואחידים; הוראה זו לא תחול על אמצעים אחרים כהגדרתם בתקנה 13(ב)(1)(ז) ודי בכך שהאמצעים האחרים כאמור יהיו יציבים ויהיה ניתן להתנייע עליהם באמצעות כיסא גלגלים, קביים או הליכון; נוסף על כך לא יהיו פני הדרך עשויים חומרים כגון חלוקי נחל, חצץ, חול או דשא ופניהם לא יהיו מעובדים עיבוד גס (כגון עיבוד "טובזה" או "טלטיש גס" באבן טבעית); המדרך לא יכלול בליטות כגון חלוקי נחל או אבנים מתוך משטח בטון או שקעים בו;

(3) רוחב מישקים לא יעלה על 1.5 סנטימטרים;

(4) היה שיפוע האורך של הדרך כמפורט בטור ה' בטבלה שלהלן, יתקיימו הדרישות המפורטות בטור ג' לצדו:

טור ג' הדרישות	טור ב' השיפוע באחוזים	טור א' מספר סידורי
--	אינו עולה על 8	1
בצד אחד לפחות של הדרך יותקן בית אחיזה; על אף האמור, חובה זו לא תחול על צד דרך הגובל בשטח שתוכנן כך שיהיה אליו מעבר חופשי לאורך הדרך, כגון מדשאה או אתר משחקים הגובלים בשביל	בין 8.1 ל-10	2
אורך הדרך אינו עולה על 2.5 מטרים ויחול האמור בטור ג' לצד פרט 2 בטבלה זו	בין 10.1 ל-12.5	3
הדרך אינה נגישה, ויתקיים אחד מאלה: (א) יבוצעו בה התאמות נגישות כדי שתהפוך נגישה לפי תקנות אלה; (ב) דרך נגישה אחרת, שאפשר שתחילתה בכניסה אחרת תוביל למרכז עניין	שונה מהאמור בפרטים 1 עד 3 בטבלה זו	4

(5) נדרש לפי תקנות אלה שיתקיים ניגוד חזותי בין דרך קיימת לסביבתה הצמודה, יינקטו אמצעים סבירים, במידת האפשר, רק בדרך שפניה ושוליה עשויים מאותו חומר; האמצעים שיינקטו יבטיחו שיהיה ניתן להבחין בין שניים מבין אלה: הדרך, שוליה, סביבתה הצמודה; הבחנה כאמור תמומש על ידי כך שאחד מן השניים יהיה בגוון כהה והשני בגוון בהיר;

(6) נדרש לפי תקנות אלה שיתקיים ניגוד חזותי בין דרך קיימת לסביבתה הצמודה, יינקטו אמצעים סבירים, במידת האפשר, רק בדרך שפניה ושוליה עשויים מאותו חומר; האמצעים שיינקטו יבטיחו שיהיה ניתן להבחין בין שניים מבין אלה: הדרך, שוליה, סביבתה הצמודה; הבחנה כאמור תמומש על ידי כך שאחד מן השניים יהיה בגוון כהה והשני בגוון בהיר;

(7) יחולו הוראות פרט 3(ג) בתוספת זו;

(8) בכבש קיים יתקיימו הוראות אלה:

(א) שיפוע הכבש אינו עולה על 10 אחוזים ואפשר שלאורך 2.5 מטרים שיפועו אינו עולה על 12.5 אחוזים;

(ב) בכבש שמהלכיו מעוקלים – ברצועה שרוחבה 1.10 מטרים לפחות ונמשכת ברציפות לאורך מהלכיו, לא עולה השיפוע האורכי על 10 אחוזים, ובקטע רצועה שאורכה אינו עולה על 2.5 מטרים – אפשר שהשיפוע האורכי אינו עולה על 12.5 אחוזים;

(ג) הרוחב הפנוי למעבר לאורך הכבש אינו קטן מ-1.10 מטרים;

(ד) קיים משטח ביניים, שיפועו אינו עולה על 3 אחוזים לכל כיוון; בפסקה זו, **"משטח ביניים"** – משטח אופקי לאורך כבש שנועד למנוחה;

(ה) בכבש המגשר על הפרש גובה העולה על 20 ס"מ, ישנם בתי אחיזה משני צדדיו לפי פרט משנה (9)(ב) שלהלן; בשטחי חוץ, אם הכבש אינו בנוי והוא צמוד

לתוואי הקרקע, אפשר שהאורך המצטבר של כל אחד מבתי האחיזה לא יעלה על 30 מטרים;

(9) במהלך מדרגות קיים יתקיימו הוראות אלה:

(א) אפשר שיחולו הוראות ההחרגה לגבי רוחב שלח שבסעיף 2.4.2(ד) בת"י 1918 חלק 2;

(ב) יימצא במדרגות בית אחיזה לפי ההוראות שלהלן, באופן המאפשר לאדם עם מוגבלות לאחוז בו ביד ימין או ביד שמאל, לפי בחירתו, כגון על ידי מיקום בתי אחיזה משני צדי מהלך המדרגות או בית אחיזה יחיד במרכזן:

(1) בית אחיזה יאפשר לאדם עם מוגבלות לאחוז בו לכל אורך הדרך שבה הוא מותקן;

(2) הפן העליון של בית אחיזה יהיה בגובה 85 עד 95 סנטימטרים מפני הכבש או המדרגות, לפי העניין;

(3) בית האחיזה יהיה קשיח ויציב;

(4) מסביב לבית אחיזה יהיה מרווח חופשי לגריפת יד שהיקפו 4 סנטימטרים לפחות מן הפנים החיצוניים של בית האחיזה;

(5) קטע בית אחיזה באורך 20 סנטימטרים שתחילתו בקצה בית האחיזה יהיה בניגוד חזותי לסביבתו; ואולם אפשר שקטע כאמור יתחיל 20 סנטימטרים לאחר תחילת קצה בית האחיזה; אם הוא בית אחיזה שאינו צמוד לקיר – יורכב הקטע האמור משני גוונים בניגוד חזותי זה לזה התופסים כל אחד מחצית מאורך הקטע;

(6) אפשר שמסעד העומד בדרישות תקן ישראלי ת"י 1142 מעקים ומסעדים, ישמש גם בית אחיזה, ובלבד שמתקיימות בו פסקאות (1) עד (5);

(7) ברצף מהלכי מדרגות, שלאורכם נמצאים בתי אחיזה, יהיו בתי האחיזה ממקומים באותו מיקום ביחס לכל אחד ואחד ממהלכי המדרגות ברצף האמור;

(ג) בקצה כל שלח בכל מהלך מדרגות יתקיימו הוראות ת"י 1918 חלק 2 סעיף 2.4.5.2;

(ד) במפלס כניסה על ראש מהלך מדרגות יימצא סימן אזהרה שמתקיימות בו הוראות ת"י 1918 חלק 2 סעיף 2.4.5.1; קיים רצף של כמה מהלכי מדרגות שקצותיהם מרוחקים זה מזה אופקית יותר מ-2 מטרים יהיה בראש כל מהלך מדרגות סימן אזהרה.

6. התגברות על הפרש גובה

(א) במקום שאינו בניין, אפשר שמעלית תשמש אמצעי להתגברות על הפרש גובה, ובלבד שתהיה זמינה לשימוש מיידית בעת שהמקום שאינו בניין פתוח לציבור; במעלית חדשה כאמור יתקיימו הוראות פרטים 8.120 או 8.121, בתוספת השנייה של תקנות התכנון, לפי העניין; במעלית קיימת יתקיימו הוראות תקנות הנגישות בבניין קיים.

(ב) אויש מקום שאינו בניין באופן קבוע, אפשר שמעלון אנכי ישמש אמצעי להתגברות על הפרש גובה ובלבד שיתקיימו בו הוראות פסקאות (1) או (2) שלהלן:

(1) במקום קיים שאינו בניין – הוראות תקנות הנגישות בבניין קיים;

(2) במקום חדש שאינו בניין – הוראות חלק ח1 בתוספת השנייה של תקנות התכנון והבנייה;

לעניין זה, "איוש באופן קבוע" – איוש על ידי אדם מטעם מפעיל המקום הנמצא במקום בעת שהוא פתוח לציבור וזמין לשרת את הציבור.

7. דרך אחרת

בדרך שאינה אמורה להיות נגישה לפי תקנות אלה והמשמשת את הציבור –

- (1) במקום חדש שאינו בניין או בדרך חדשה במקום קיים שאינו בניין, יחולו הוראות אלה:
- (א) במדרגות יתקיימו הוראות ת"י 1918 חלק 2 סעיף 2.4;
- (ב) במכשול בדרך יתקיימו הוראות פרט 5(1)(ב);
- (2) במקום קיים שאינו בניין, יתקיימו הוראות אלה:
- (1) במדרגות יתקיימו הוראות פרט 5(9);
- (2) במכשול בדרך יתקיימו הוראות פרט 5(1)(ב).

8. אמצעי אזהרה והכוונה

- (א) בניגוד חזותי, ניגוד מישושי, סימן אזהרה, סימן מוביל על טיפוסיו השונים וסימן מאתר, הנדרשים לפי תקנות אלה או לפי ת"י 1918 חלק 1 או 2, למעט לפי פרט 5(5) לעיל, יתקיימו הוראות ת"י 1918 חלק 6.
- (ב) אפשר שייעשה שימוש בכמה טיפוסים של ניגוד מישושי או של סימן מוביל, זה אחר זה, בדרך נגישה במקומות שנדרשים להם לפי תקנות אלה, ובלבד שיקושרו זה לזה ברציפות, באופן שאדם עם מוגבלות בראייה העוקב אחר ניגוד מישושי או סימן מוביל מסוים יזהה את המשכו גם אם השתנה הטיפוס בנקודה מסוימת לאורך הדרך.
- (ג) בנקודת מפגש של שבילים שנדרש בהם ניגוד מישושי וחזותי לפי תקנות אלה, יימצאו אמצעים לפי ת"י 1918 חלק 2, הניתנים לזיהוי על ידי אדם עם מוגבלות בראייה, כגון אמצעים שיש בהם ניגוד מישושי וחזותי, המספקים מידע על הימצאות מפגש השבילים ואפשר גם על כיווני ההמשך של שבילים אלה.

9. איתור כניסה למקום שאינו בניין

גובל מקום שאינו בניין במדרכה שלאורך רחוב (להלן – **הגבול**) אזי כניסות הסמוכות למדרכה, לאורך הגבול וכן כניסות הסמוכות למעברי חצייה או תחנות תחבורה ציבורית, ולא פחות מאחת, יאותרו באמצעות סימן מאתר לרוחב המדרכה; אפשר שבמקום סימן מאתר ייעשה שימוש בשלט קולי לפי חלק 4 של ת"י 1918, ובלבד ששלט כאמור הוא שווה ערך לסימן מאתר מבחינת יעילותו וזמינותו לאדם עם מוגבלות בראייה.

10. שילוט כניסה לא נגישה

בכניסה המשרתת את הציבור במקום שאינו בניין כלל-יישובי, אך אינה נדרשת להיות נגישה לפי תקנות אלה, יימצא שלט בולט לעין סמוך לכניסה כאמור, המכוון אל כניסה נגישה לאותו מקום שאינו בניין; בתקנה זו, "מקום שאינו בניין כלל-יישובי" – מקום שאינו בניין הנועד לשרת את כלל היישוב, כגון גן כלל-עירוני או גן כלל-יישובי.

11. בית שימוש נגיש

- (א) בכל חלק של מקום קיים שאינו בניין, שבו בית שימוש לשימוש הציבור, ימצא בית שימוש נגיש אחד לפחות המיועד לגברים ואחד המיועד לנשים או בית שימוש נגיש אחד המשותף לשני המינים; המפורט הטכני של בית שימוש שנועד להיות נגיש בבניין קיים יהיה לפי הוראות תקנות הנגישות בבניין קיים.
- (ב) במקום חדש שאינו בניין יותקנו בתי שימוש נגישים בכמות ולפי המפרט הטכני שנקבע בחלק ח1 בתוספת השנייה של תקנות התכנון.

12. רהיטי חוץ ומיתקני חוץ

- (א) ברהיטים ומיתקני חוץ לאורך דרך נגישה במקום שאינו בניין יתקיימו הוראות סעיף 1.2.11 בת"י 1918 חלק 2; ואולם אפשר שרהיטי חוץ ומיתקני חוץ קיימים במקום קיים שאינו בניין ימצאו בדרך ויתקיימו בהם הוראות פרט 5(1)(ב).

(ב) לאורך דרך נגישה שנדרש בה ניגוד חזותי לפי תקנות אלה –

- (1) במקום קיים שאינו בניין, ב-30% לפחות מרהיטי החוץ ומיתקני החוץ, מכל סוג, יהיה ניגוד חזותי לפי סעיף 2.11.5 בת"י 1918 חלק 2; הרהיטים והמיתקנים שבהם יתקיים הניגוד החזותי יהיו בפיזור לאורך הדרך האמורה; הוראות פסקה זו יתקיימו גם במקום חדש שאינו בניין ויראו כאילו במקום "30%" נאמר "50%";
- (2) נוסף על האמור בפסקה (1), יאותר, כל אחד מאלה אם הוצב במקום, כפי שמאותרת כניסה לפי פרט 9: דגם תלת-ממדי, מפה מישושית שלט קולי ומיתקן לשתיה.
- (ג) לאורך דרך נגישה לפי תקנות אלה ימצאו מושבים לפי הוראות אלה:
- (1) בשביל ששיפוע האורך שלו עולה על 5 אחוזים ולאורך 400 מטרים לפחות מתחילתו – ימצאו מושבים במרחק של כ-50 מטרים, ככל האפשר, האחד מן האחר;
- (2) בשביל ששיפוע האורך שלו עד 5 אחוזים ולאורך של 1,000 מטרים לפחות – ימצאו מושבים מתחילתו, במרחק של עד 100 מטרים, ככל האפשר, האחד מן האחר;
- (3) במושבים יתקיימו הוראות סעיף 2.11.2 בת"י 1918 חלק 2;
- מושב כאמור ימצא, ככל האפשר, בצל.

- (ד) במקום קיים שאינו בניין לאורך דרך נגישה יתקיימו ב-50% ממיתקני השתייה ולא פחות מאחד, ובשולחן אחד לפחות ממקבץ ולא פחות מאחד, דרישות סעיפים 2.11.3 ו-2.11.4 בת"י 1918 חלק 2; רהיטים ומיתקנים אלה יהיו פזורים בין שאר רהיטי החוץ ומיתקני החוץ במקום שאינו בניין; הוראות אלה יחולו לאורך דרך נגישה במקום חדש שאינו בניין על כל מיתקני השתייה ועל 30% לפחות מן השולחנות ולא פחות מאחד.

תוספת שלישית

(תקנה 13(א))

התאמות נגישות במקום רחצה

1. מניעת הצטברות חול

דרך נגישה במקום רחצה מוכרז תתוחזק ותישמר כך שלא יצטבר בה חול.

2. מלתחה ומקלחת נגישות

- (א) במקום רחצה שבו מלתחה או מקלחת וחלה עליו תקנה 13(ב)(1)(ד) יימצאו גם לפי העניין, בחלל נפרד –
- (1) מלתחה אחת לפחות נגישה לנשים ומלתחה אחת לפחות נגישה לגברים, או מלתחה נגישה המיועדת לשני המינים;
- (2) מקלחת אחת לפחות נגישה לנשים ומקלחת אחת לפחות נגישה לגברים, או מקלחת נגישה המיועדת לשני המינים.
- (ב) אפשר שמקלחת ומלתחה נגישים כאמור בפרט משנה (א), יותקנו כתא משולב לפי תקן ישראלי ת"י 1918 חלק 3.2, סעיף 2.4.
- (ג) מלתחה נגישה, מקלחת נגישה ותא משולב יספקו, כל אחד, פרטיות למי שעושה בהן שימוש; אם הפרטיות מסופקת באמצעות דלת – יאפשר מנגנון נעילת הדלת את פתיחתה מבחוץ בלא מפתח, באמצעים זמינים.
- (ד) במלתחה, מקלחת ותא משולב נגישים, יתקיימו הוראות פרט 2(א) בתוספת השנייה.
- (ה) בתא אחד לפחות של מלתחה לנשים ובתא אחד לפחות של מלתחה לגברים, שאינן אמורות להיות נגישות לפי תקנות אלה, יימצא מאחז יד קבוע בצורת L ליד המושב או המקום שבו נהוג להתלבש; אורך החלק האופקי יהיה 60 סנטימטרים לפחות ואורך החלק האנכי – 80 סנטימטרים לפחות; המאחז יותקן כך שפני חלקו האופקי יהיה בגובה שבין 75 ל-80 סנטימטרים מהרצפה.
- (ו) בתא אחד לפחות של מקלחת לנשים ובתא אחד לפחות של מקלחת לגברים, שאינן אמורות להיות נגישות לפי תקנות אלה, יימצא מאחז יד קבוע בצורת L לפי הוראות אלה:
- (1) מאחז היד יותקן על הקיר שעליו מותקנים הברזים או על הקיר הסמוך אליו, באופן שאדם המתקלח במקלחת יוכל לאחוז במאחז היד בעת הפעלת הברז;
- (2) המאחז יהיה לפי המפרט הטכני שבפרט משנה (ה).
- (ז) במקום רחצה מוכרז, במקלחת פתוחה אחת לפחות שממוקמת בסמוך לים, יימצא מאחז יד אופקי שאורכו 25-30 סנטימטרים; המאחז יותקן בגובה שבין 75 ל-80 סנטימטרים מהרצפה באופן שאדם המתקלח יוכל לאחוז במאחז היד בעת הפעלת הברז ובאופן שלא יהווה מכשול כגון שקצותיו מחוברים לקיר או לקרקע.

3. סככת צל

בסככת צל שדרך נגישה אמורה להוביל אליה לפי תקנה 13, יתקיימו הוראות ת"י 1918 חלק 2 סעיף 2.13.

4. נגישות עד לתוך המים

הנגישות לתוך המים לפי תקנה 13(ג)(2)(ג) תבוצע לפי הוראות סעיף 2.12 בת"י 1918 חלק 2.